

СКЛАДНОЩІ ВИЯВЛЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ САЙТІВ З НЕЗАКОННОЮ ТА ШКІДЛИВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Форос Г.В.

професор кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення ОДУВС

к.ю.н., доцент

Позігун С.О.

студентка 3-го курсу факультету № 4 ОДУВС

На сьогоднішній день дуже складно виявляти сайти, які розповсюджують незаконну та шкідливу інформацію, а тим паче припиняти їх діяльність. Дана проблема не нова, але однозначних підходів до її вирішення не існує до цього часу. Спочатку визначимося з поняттями «шкідлива інформація» та «незаконна інформація».

Відповідно до ст.1 Закону України «Про інформацію», інформація - будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. Згідно з ч.2 ст.6 цього закону, право на інформацію може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку, з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя [1]. В цій нормі закріплена можливість обмеження обігу інформації з метою забезпечення збереження більш високих соціальних цінностей.

Словосполучення «шкідлива інформація» міститься в нормативно-правових актах Ради Європи. Наприклад, у пунктах 16, 17 Резолюції № 3 «Права людини та регулювання медіа і нових комунікаційних послуг в Інформаційному Суспільстві» в контексті її поширення за допомогою нових комунікаційних послуг, але без роз'яснення змісту поняття.

Поняття «незаконний» визначається як такий, який забороняється законом, порушує закон або суперечить законові, йде врозріз з ним. Незважаючи на те, що обіг деяких видів негативної інформації забороняється нормативно-правовими актами, не можна вважати обґрунтованим використання терміну «незаконна інформація» для позначень досліджуваної категорії. Інколи використовують поняття «інформація обмеженого використання». В даному випадку обмеження можуть бути встановлені законом, проте не до кожного виду інформації вони окреслені в законодавстві України. Крім цього, обіг деякої інформації взагалі заборонений нормами кримінального та адміністративного законодавства.

Спробуємо визначити ознаки соціально - шкідливої інформації. До числа основних ознак шкідливої інформації, можна віднести наступні:

- поширення (надання) помилкової (неповної, спотвореної) інформації;
- загроза заподіянь (спричинень) шкоди життю, здоров'ю, іншим інтересам;
- інформаційно-психологічний вплив (з метою стимулювань певного типу поведінки).

Яскравим прикладом є виявлення в 2013 році, Міністерством доходів і фінансів на українських серверах соціальної мережі «Вконтакти» незаконний відеоконтент, що містить, зокрема, дитячу порнографію. Так, в липні 2013 року була завершена комплексна експертиза, яка виявила, що на 265 файлах, вилучених у невідомої особи, яка діяла від імені мережі «Вконтакте», перебувала інформація з ознаками порнографічної продукції, у тому числі дитячої порнографії, а також контент з ознаками пропаганди культу насильства і жорстокості. Експертиза встановила, що незаконна інформація знаходилася на серверах з грудня 2012 року, тільки в період з 14 по 26 червня її переглянуло 31 млн користувачів.

Вже багато місяців поспіль у Мережі обговорюють підліткову гру "Синій кіт", або ж "Тихий дім", "Море китів", "Розбуди мене о 4:20". У смертельній грі багато назв, але результат завжди однаковий - закінчене життя і зламані горем батьки, які не розуміють, що ж змусило дитину звести рахунки з життям. Найперші згадки про "море китів" з'явилися в Мережі ще два роки тому. Тоді ця хвиля прокотилася по всій Росії, про неї писали навіть великі видання, вели власні розслідування. За грати відправили навіть адміністратора однієї з груп - Філіпа "Ліса", який підштовхував підлітків до самогубства у закритих групах, де учасникам протягом 50 днів давалися завдання, а у фіналі пропонувалося здійснити "самовипилювання". Український інтернет із гумором відреагував на «смертельну гру» «Синій кит», і завдяки цьому вдалося уникнути великої кількості смертей підлітків, як у Росії. Майже за кілька тижнів «синіх китів» так обстріляли жартами і мемами, що вони втратили весь флер таємничості та драматичності і вже не годяться для того, щоб вселяти молоді суїцидальні думки. Даний факт свідчить про правильно обрані шляхи протистояння розповсюдженню даної соціально шкідливої інформації.

Також слід згадати, що досить довгий час Україна була лідером у сфері піратства, але саме із створенням Кіберполіції ситуація значно покращилася, правоохоронцями було проведено кілька міжнародних операцій з виявлення та запобігання поширенню нелегального контенту. Дана робота є наслідком відмінного тандему, який склався між кіберполіцією та правовласником, а також кіберполіцією та представниками правоохоронних органів різних країн світу. Було припинено діяльність міжнародного торент-треккінгового ресурсу, який займав друге місце в світі за популярністю. Така робота була б неможлива без підтримки з США та Великої Британії. За рік американські фахівці тричі проводили спеціальні тренінги для українських кібер-правоохоронців і вже встигли оцінити фаховість українців. Так, відділом протидії кіберзлочинності у Запорізькій області у грудні 2016 року припинено діяльність чергового піратського інтернет-сайту mega-sineta.pp.ua. Ресурс був створений і керувався 18-річним жителем міста Запоріжжя. Бій із кіберзлочинністю у сфері інтелектуальної власності, електронної комерції, господарської діяльності та інформаційної безпеки не тільки підвищує імідж країни, а й повертає до державного бюджету сотні мільйонів гривень щороку.

Таким чином, ми можемо стверджувати, що кіберзлочинність становить для нашої держави більш серйозну небезпеку, ніж ще кілька років тому. Незважаючи на зусилля правоохоронних органів, спрямованих протидію кіберзлочинам, їх кількість, на жаль, не зменшується, а, навпаки, постійно збільшується. Сьогодні закони повинні відповідати вимогам, що пред'являються сучасним рівнем розвитку технологій. Жодна держава сьогодні не в змозі протистояти кіберзлочинності самостійно. Кіберзлочинність сьогодні загрожує не тільки національній безпеці окремих держав, а й безпеці людства та міжнародному порядку.

Література:

1. Про інформацію [Електронний ресурс]: закон України від 02.10.1992 № 2657-12 в редакції Закону України від 25.06.2016, підстава 1405-19. — Електрон. дан. (1 файл). — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. — Назва з екрана.
2. Офіційний сайт кіберполіції України. -<https://ru-ru.facebook.com/cyberpoliceua/>. - Інтерв'ю представника Національної поліції України Сергія Кропиви.